

Vakiintunut päiväkotimuskaritoiminta lakkautusuhan alla

Espoossa on kehitetty Taiteen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen yhteistyötä vuodesta 2008 alkaen. Vuonna 2013 varhaiskasvatuslautakunta laajensi toimintaa ja loi sille yhteistyöperiaatteet. Päätöksessä linjattiin vapaaoppilaspaikat vähävaraisille perheille (päivähoitomaksujen kriteeristöä noudattaen), yhteistyömuodot koko päiväkodeille sekä henkilöstön osallistuminen ja koulutus. Toiminta on vakiintunut, perheet ovat tyytyväisiä ja sillä on saatu myönteisiä vaikutuksia mm. päiväkotien musiikkikasvatukseen ja lasten kielen kehitykseen. Espoolaisille musiikkiopistoille on kesäkuussa ja syyskuussa 2025 ilmoitettu, että yhteensä 1334 päiväkotilapsen musiikin varhaiskasvatus tulee päättyämään kevätkauden 2026 lopussa. Samalla 10 pätevältä muskariopettajalta päättyy tai vähenee työ.

Tutkitut ja myönteiset vaikutukset

Musiikkileikkikoulutoiminta tukee kaikkien lasten itseilmaisua, ryhmätyö- ja kognitiivisia taitoja, yhteisöllisyyden kokemista sekä tunteiden ilmaisua sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. Musiikin avulla voidaan rakentaa päiväkodin tunnelmastoja myönteiseen, prososiaaliseen suuntaan. Lisäksi musiikilla on useita terveyttä edistäviä vaikutuksia, joista hyöttyy myös päiväkodin henkilökunta (Huotilainen 2019).

Aivotutkimus peräänkuuluttaa lasten oikeutta harrastaa musiikkia jo ennen kouluikää. Musiikin varhaiskasvatuksen korkean laadun takana ovat kelpoiset opettajat, lainsäädäntö ja oppilaitoskohtaiset opetussuunnitelmat yhdistettynä varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelmiin. Koulutuksen pitkäjänteisyys ja vastuullisuus korostuu erityisesti päiväkotikäikäisten lasten kohdalla. Pitkäjänteisestä musiikkiharrastuksesta hyötyvät erityisesti ne lapset, jotka tarvitsevat eniten tukea kognitiiviseen, kielelliseen ja sosiaaliseen kasvuun. Espoon päiväkotimuskarin säännöllinen ja jopa neljän vuoden ajan etenevä opetus onkin tuottanut väitöstutkimuksessa todennettuja kielenoppimisvalmiuksia (Music playschool enhances children's linguistic skills" Scientific Reports – nature.com, Tanja Linnavalli 2018.)

Espoon strategian ytimessä

Päiväkotimuskari toteuttaa Espoo-tarinan keskeisiä arvoja, kuten lasten ja nuorten sujuvaa arkea. Opetus toteutuu hoitopäivän aikana, jolloin osallisiksi pääsevät nekin lapset, joiden perheillä ei ole resursseja kuljettaa lapsia iltaisin harrastuksiin. Toimintaa toteutetaan sosiaalisesti haastavilla alueilla ja maahanmuuttajataustaiset lapset ovat enemmistönä vapaaoppilaspaikoilla. Siten se estää osaltaan alueiden eriytymistä harrastamisen suhteen. Lähes 1500 perhettä säästyy viikoittain ylimääräisiltä kuljetuksilta, mikä lisää perheiden yhteistä aikaa ja tukee Espoon kestävä kehityksen tavoitteita. Toiminta on malliesimerkki toimialarajat ylittävästä espoolaisesta kumppanuusperiaatteesta, jonka avulla pystytään resursoimaan hyödyllistä toimintaa, joka ei muutoin olisi taloudellisesti mahdollista.

Kustannustehokas toimintamalli ja rahoitusperusteet

Neljä espoolaista yksityistä voittoa tuottamatonta valtionosuusmusiikkioppilaitosta tuo merkittävän summan **valtionosuuksia** espoolaislasten hyväksi. Koska musiikin varhaiskasvatus on osa tavoitteellista, vuosittain tasolta toiselle etenevää taiteen perusopetusta, siihen voidaan käyttää Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitusta, toisin kuin lyhytkestoiseen toimintaan. Toimintamalli on vakiintunut kustannustehokkaaksi.

Esimerkkinä Espoon musiikkiopiston päiväkotimuskarin kulurakenne:

2025 mukana 679 lasta, joista 111 kpl eli 16,3 % vapaaoppilaita.

Oppilaat saavat **30 opetuskertaa / vuosi eli yhteensä toteutuu 20 370 muskarikäyntiä/vuosi**

5 opettajalla yht. 82 viikkotuntia päiväkotimuskariopetusta, joista **palkkakulu 179 375 €/ vuosi.**

Toimistosihiteeri 5 t/vko (tiedotus, ilmoittautumiset, lukukausimaksut, viestintä) **hallintokulu 5977 €/vuosi**

Lukukausimaksutuotot: 679 lasta - vapaaoppilaat 111 lasta x 120 € x 2 **lkmaksutuotot= 136 320 € / vuosi**

OKM:n rahoitusta tarvitaan 49 032 €, **eli vain 2,4 € /oppitunti tai 26 senttiä / lapsi / oppitunti.** Täten kohtuullista lukukausimaksua maksavat perheet kannattelevat mukaan 0-maksuluokan lapset, joiden määrä on lisääntynyt.

Uuden esitetyn Taiteen perusopetuslain myötä oppilasmäärästä tulee v. 2027 alkaen rahoituskriteeri.

Musiikkiopistoille ilmoitettu linjaus päiväkotimuskarin lopettamisesta laskee kriittisessä vaiheessa

musiikkioppilaitosten oppilasmäärää, vähentää valtionosuustunteja ja siten pitkäkestoisesti heikentää espoolaislasten pääsyä musiikin opetuksen piiriin.

Espoon kaupunki ei ole osoittanut toimintaan lisärahoitusta, vaan oppilaitokset ovat suunnanneet siihen omaa perusrahoitustaan johtuen toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Espoon kaupungin kulttuuritoimi rahoittaa tärkeitä taidekasvatushankkeita ja myös päiväkotipilottia, jonka on esitetty korvaavan nykyisen päiväkotimuskaritoiminnan. Kaikki taidekasvatus lapsirikkaassa Espoossa on kannatettavaa! Päiväkotipilotti (8 opetuskertaa 5-vuotiaille) ei kuitenkaan korvaa vaikutuksiltaan millään tavoin nykyisiä vakiintuneita päiväkotimuskarikumppanuuksia. Ne eivät ole vaihtoehtoisia vaan toisiaan tukevia malleja.

Kehittämistarpeet

Päiväkotimuskaritoiminnan levittyä uusiin päiväkoteihin ja opettajiin sekä alkuvaiheen koordinaatiotapaamisten jäätyä historiaan, on tunnistettu tarve tiivistää yhteydenpitoa ja viestintää yhdenmukaisista käytänteistä. Sitä varten neljä musiikkiopistoa on yhdessä lokakuussa 2025 laatinut päiväkotimuskareiden **yhdenvertaisuusperiaatteet**, jotka ovat liitteenä. Niitä työstedään mielellään yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Lähtökohtaisesti Opetushallituksen laatimat tavoitteet varhaiskasvatukselle ja taiteen perusopetukselle tukevat saumattomasti toisiaan.

Kaikki tarvitaan talkoisiin

Espoossa asuu 74 110 alle 19-vuotiasta. Joka kymmenes lapsi Suomessa syntyy Espooseen ja varhaiskasvatuksessa 32 % lapsista on vieraskielisiä. Samanaikaisesti perheiden eriytyminen kasvaa, ja entistä tärkeämpää on varmistaa jokaiselle lapselle pitkäkestoinen harrastus, joka sitouttaa yhteisöön. Jos toimintamallina on se, että mikäli jotain toimintaa ei voida järjestää jokaiselle espoolaislapselle ilmaiseksi, niin sitä ei järjestetä kenellekään, on lopputulos onneton. Mieluummin yhteistyössä, eri väyliä ja rahoitusmalleja hyödyntäen.

On vaikea ymmärtää, miten päiväkotimuskarien lakkauttamipäätös voi olla sopusoinnussa Espoo-tarinan ja lasten hyvinvoinnin kehittämisen kanssa. Oppilaitoksilla on resurssit opetuksen järjestämiseen, eikä lisärahoitusta tarvita. Tarvitaan ainoastaan lupa jatkaa päiväkodeissa menestyksellistä musiikin varhaiskasvatusta, jonka puolesta me espoolaiset musiikkioppilaitokset vetoamme espoolaisiin päättäjiin.

Espoossa 28.11.2025
Kunnioittavasti

Espoon musiikkiopisto
Rehtori Paula Jordan
19 yhteistyöpäiväkotia, joissa
679 lasta
111 vapaaoppilasta
3,5 opettajaa

Musiikkiopisto Avonia
Rehtori Ilari Iivonen
11 yhteistyöpäiväkotia, joissa
224 lasta
22 vapaaoppilasta
2 opettajaa

Musiikkiopisto Juvenalia
Rehtori Sanna Saarinen
15 yhteistyöpäiväkotia, joissa
316 lasta
36 vapaaoppilasta
2,5 opettajaa

Musikinstitutet Kungsvägen
Rehtori Patrik Smulter
5 yhteistyöpäiväkotia, joissa
115 lasta
2 vapaaoppilasta
2 osa-aikaista opettajaa